

TA ETT STEG FRAMÅT

Syften:

- Att via exempel bekanta sig med ungas liv i Nepal och Finland
- Fundera över frågor om global rättvisa och ojämställdhet
- Lära sig att känna igen utmaningar som unga möter och deras globala orsaksrelationer

Tid: 20 min

Gruppstorlek: Individuell uppgift

Tillbehör: Lappar med roller (bifogade). Kopiera bilagan och klipp ut rollerna. Varje elev får en roll.

Övningens gång:

Flytta undan skolbänkar och bord så att det blir mycket utrymme mitt i klassrummet. Förklara för eleverna att syftet med övningen är att leva sig in i en annan människas situation. Även om alla får en egen roll handlar det inte om att spela skådespel. Eleverna får inte avslöja sina roller för varandra!

Dela ut en lapp med en roll åt varje elev. Det finns 25 olika roller. Du kan också dela ut två eller flera lappar med samma roll, så att flera personer omedvetet lever in sig i samma roll. Det är intressant att se om de hamnar på samma ställe eller om deras tolkning av rollpersonens situation varierar. I genomgången kan ni fundera över hur olika personer tolkar frågor, situationer och livet.

Be eleverna sluta ögonen och leva sig in i sina roller. För att göra det enklare för eleverna att leva sig in i rollerna kan du ställa dem frågor som de tyst i sitt sinne svarar på ur sina rollpersoners perspektiv. Poängtera att det inte stör om man inte vet med säkerhet hur rollfiguren skulle svara – meningen är att använda sin fantasi. Se till att eleverna får tillräckligt med tid på sig för att tänka igenom frågorna. Du kan ställa till exempel följande frågor, med en liten paus mellan varje fråga.

- Hurdan var din barndom? I vilket slags hus bodde du? Vad jobbade dina föräldrar med?
- Hur är ditt dagliga liv idag? Vad gör du på morgonen efter att du har vaknat? Vad gör du senare under dagen? Vad gör du på kvällen innan du lägger dig?
- Var bor du? Var träffar du människor?
- Har du egna pengar? Vad använder du dem till?
- Vad gör du på din fritid? Har du någon fritid över huvud taget? Vad gör du på semestern?
- Vad gör dig entusiastisk? Vad är du rädd för? Vad förväntar du dig av framtiden?

Be sedan eleverna ställa sig i rad längst bak i klassen. Förklara att du kommer att läsa upp 18 påståenden. Om ett påstående stämmer för en elev ska eleven ta ett litet steg framåt. Om påståendet inte stämmer stannar eleven på sin plats. Påpeka att det inte handlar om en tävling. Eleverna ska inte ännu i detta skede diskutera påståendena, och de ska besvara dem ur sina rollpersoners perspektiv, inte sitt eget. Läs upp påståendena ett i taget och ge eleverna tid att besluta om de ska röra på sig eller inte.

Påståenden:

1. Du får tillräckligt mycket näringsrik och mångsidig mat.
2. Du känner dig trygg i din omgivning.
3. Du har gått i skola.
4. Då du blir sjuk har du möjlighet att få hälsovård.
5. Du kan använda internet.
6. Du kan läsa flytande.
7. Om du blir orättvist behandlad vet du vem du ska vända dig till.
8. Du är lycklig.
9. Du kan lita på polisen.
10. Du ser positivt på framtiden.
11. Du är inte rädd för att du på din arbetsplats ska bli lurad på din lön eller om arbetstiden.
12. Du får göra vad du vill på din fritid.
13. Man lyssnar på dig och din åsikt respekteras.
14. Du känner att man bryr sig om dig.
15. Du åker utomlands på semesterresor.
16. Du får rösta i fria val.
17. Du har en mobiltelefon.
18. Du har möjlighet att komma in på ett universitet.

Be slutligen eleverna att stanna på sina platser. En del har antagligen rört sig framåt på nästan alla påståenden, en del står antagligen kvar på nästan samma plats som i början. Be eleverna bilda par med den som står närmast bredvid. Paret presenterar sina karaktärer för varandra och funderar en stund tillsammans varför de hamnade på den plats där de står. Alternativt kan man be eleverna att läsa upp vem deras karaktär var högt för hela gruppen. Det är viktigt att alla får berätta om sin karaktär. Slutligen kan du ännu be dem som var från Nepal att markera, och sen dem som var från Finland. Du kan också be dem markera som var under 16 år / flickor / hade gått i skola / var oroliga över sin familjs försörjning, osv. Be slutligen alla att stiga ut ur sina roller, t ex genom att skaka på armarna och benen eller andas djupt.

Sett er efter övningen i en ring och diskutera:

- Hur kändes det att ta ett steg framåt eller stå på ställe?
- Kunde ni gissa er fram till varandras roller?
- Hur fungerade det att gå in i rollen? Känner du någon sådan som din rollkaraktär? Ifall inte, på basen av vilka saker bildade du en uppfattning om hans liv
- Vilken slags förhinder dök upp? Upprepades någon sak som gjorde att det var svårt att komma vidare?
- Fanns det skillnader mellan dem som bodde i Finland och dem som bodde i Nepal? Fanns det skillnader beroende på i vilket land man var född? Vad tror ni det beror på?
- Vad säger övningen om världen? Vad säger den om våra attityder?
- Vilken slags faktorer påverkar ungas möjligheter och välmående? Vilka saker gör att man hamnar utanför i samhället?
- Vad borde göras för att människorna sinsemellan vore i mer likaberättigade positioner?

Ifall någon från Nepal också kom längst fram, fråga ifall det var överraskande och vad det beror på. Det är viktigt att märka att det finns ojämställdhet i Finland såväl som i Nepal. Även i Nepal finns rika och en medelklass, och i Finland finns i sin tur också fattigdom och orättvisor. Fundera tillsammans över vad utmaningarna som unga möter beror på. Vilka faktorer i samhället, kulturen, familjebakgrunden, könet, sexuella läggningen, ekonomiska situationen, omgivningen, osv. kan inverka på en ungdoms möjligheter?